

werden eerst geïncubeerd met sera van 14 patiënten met een pollen-allergie, in verdunningen van 1:5 tot 1:40, en vervolgens met specifiek antigeen. De ter plaatse vrijkomende hoeveelheid histamine werd bepaald met een bioassay. De uitslag van de proef werd berekend door vergelijking met controleproeven met patiëntenserum waarvan het vermogen tot passieve sensibilisering al vaststond en met controleproeven waarbij in plaats van patiëntenserum een neutrale oplossing werd gebruikt. Het bleek, dat het serum van 12 van de 14 patiënten een positieve reactie gaf, bij 8 nog in een verdunning 1:40. Waarom het serum van twee patiënten negatief reageerde was niet geheel duidelijk. Alle patiënten hadden immers positief gereageerd op de directe huidproef met het desbetreffende antigeen. Niettemin menen de schrijvers

dat de proef waardevol is. In het bijzonder zou deze door middel van een groter aantal serumverdunningen bruikbaar zijn voor kwantitatieve bepalingen van IgE. Verder zou de proef geschikt kunnen zijn voor het vaststellen van overgevoeligheid voor penicilline en andere geneesmiddelen. Zoals bekend bestond er tot nu toe geen geheel betrouwbare en ongevaarlijke methode om overgevoeligheid voor penicilline bij een patiënt vast te stellen.

Literatuur: GREAVES, M. W., S. YAMAMOTO en V. M. FAIRLEY (1972) *Brit. med. J.* II, 623.

C. J. R.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

Catheterisatie van de vena cava superior

Met belangstelling lasen wij de publikatie van collega VAN VROONHOVEN (1973) over de catheterisatie van de vena cava superior. Wij zijn het geheel eens met zijn opmerkingen over het punteren van de V. jugularis interna en de V. jugularis externa. De beschreven techniek van de infraclaviculaire punctie van de V. subclavia doet zeker niet onder voor die welke wij reeds enige jaren geleden in dit tijdschrift publiceerden (1967). Na het inbrengen van de verblijfs-catheter is een controle-thoraxfoto inderdaad altijd noodzakelijk. Wij hebben waargenomen dat het uiteinde van de catheter in de V. jugularis interna was beland! Met de conclusies van collega VAN VROONHOVEN kunnen wij het echter niet eens zijn. Ons is gebleken dat, ook met veel technische ervaring, een pneumothorax niet altijd te vermijden is. In onze kliniek worden dan ook geen verblijfs-catheters meer via de V. subclavia ingebracht, uitzonderingen daargelaten. Wel passen wij in de anesthesie de infraclaviculaire subclavia-punctie nog zeer veelvuldig toe voor het geven van injecties en het afnemen van bloedmonsters bij patiënten met een moeilijk toegankelijk perifeer venenstelsel.

Literatuur: TEIJEN, H. J. (1967) *Ned. T. Geneesk.* 111, 2316.
— VROONHOVEN, TH. J. VAN (1973) *Ned. T. Geneesk.* 117, 909.

Tilburg, 18 juni 1973

H. J. TEIJEN

Dat bij de punctie van de vena subclavia de kans op het ontstaan van een pneumothorax louter denkbeeldig is, wordt nergens in mijn artikel zelfs maar gesuggereerd. Wel wordt er op gewezen, dat de kans daarop bij een zorgvuldige techniek slechts gering is, zoals mag blijken uit het feit dat wij bij meer dan 150 catheterisaties van de vena subclavia tot nu toe nog geen enkele maal deze complicatie zagen.

Het komt ons echter vreemd voor, dat collega TEIJEN aan de mogelijkheid van het ontstaan van een pneumothorax de consequentie verbindt om geen verblijfs-catheters meer via de vena subclavia in te brengen, terwijl hij er in zijn volgende zin op wijst de vena subclavia veelvuldig te punteren voor het afnemen van bloedmonsters. Immers, niet het inbrengen van een catheter, maar juist de punctie zelf levert het gevaar op voor het ontstaan van een pneumothorax.

Rotterdam, 16 juli 1973 TH. J. M. V. VAN VROONHOVEN

BERICHTEN

Buitenland

EUROPA

Kinderchirurgie. De verenigingen voor kinderchirurgie in 16 Westeuropese landen hebben een unie gevormd, genaamd „European Union of Paediatric Surgical Associations”. Een op een vergadering te Rotterdam aangenomen resolutie formuleert de definitie voor kinderchirurgie, geeft een uiteenzetting omtrent de noodzaak van speciale centra, omschrijft de eisen voor de opleiding tot kinderchirurg, en heeft de leeftijd bepaald van de patiënten die voor kinderchirurgie in aanmerking komen. (*Brit. med. J.*, 14 juli bl. 118.)

DUITSLAND (B.R.)

Bevolking. Volgens mededeling van het Statistisch Bureau woonden eind vorig jaar 61,8 miljoen mensen in de Bondsrepubliek, dat is 0,3 miljoen meer dan in het begin

van het jaar, ondanks een geboortedeficit van 30.000. De toeneming berustte dan ook uitsluitend op immigratie, voornamelijk van buitenlandse werknemers. (*Dtsch. med. Wschr.*, 20 juli bl. 1416.)

Zak-dosimeters. In september 1973 wordt een röntgenverordening van kracht, die alle leiders van röntgeninrichtingen verplicht, de stralendosis te meten bij personen die zich in het controlegebied bevinden. Daartoe zijn zak-dosimeters geconstrueerd die direct afleesbaar zijn. De instrumentjes zijn 113 mm lang en wegen slechts 28 gram. (*Ärzt. Prax.*, 17 juli bl. 2689.)

VERENIGDE STATEN

Thymus-transplantatie. Het is aan ARTHUR J. AMMANN en medewerkers gelukt, een 14 weken oude foetale thymus intraperitoneaal te transplanteren bij een kind met aangeboren

Ned. T. Geneesk. 117, nr. 32, 1973